

ORTAÖĞRETİM

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

2. ÜNİTE İSLAM'DA İNANÇ ESASLARI

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- 1. İman ve İmanın Mahiyeti**
- 2. İslam'da İman Esasları**
- 3. İmanın Bireye ve Topluma Kazandırdıkları**
- 4. Kur'an'dan Mesajlar**

2.1. İman ve İmanın Mahiyeti

- İnsanın inanma ihtiyacına doğuştan sahip olmasının sebebi sizce ne olabilir?

- İnsan pek çok ihtiyaca sahip olarak yaratılmıştır.
- İnanma ihtiyacı da kişinin fıtratında var olan bu ihtiyaçlardan biridir.

“Resulüm! Sen yüzünü hanif olarak dine, Allah insanları hangi fıtrat üzere yaratmış ise ona çevir. Allah’ın yaratışında değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur; fakat insanların çoğu bilmezler.”

(Rum 30/30)

- Yüce Allah, insanı tek bir yaratıcının var olduğunu idrak edecek kabiliyette yaratmıştır.
- Ancak insan, bu yaradılışından uzaklaşınca peygamberler aracılığıyla sadece Allah'a (cc) kulluk etmeye ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamaya çağırılmıştır.

- Hz. Adem'den Hz. Muhammed'e (sav) kadar tüm peygamberler, insanları Allah'a (cc) kulluk etmeye, iman esaslarını kabul edip inancının gerektirdiği şekilde amel etmeye çağırmıştır.

“Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberlere ‘Şüphesiz, benden başka hiçbir ilah yoktur. Öyleyse bana ibadet edin.’ diye vahyettik.”

(Enbiya 21/25)

İman

İnanmak, tasdik etmek, güvende olmak anlamlarına gelen iman; kişinin Allah'ın (cc) varlığına, birliğine ve peygamberlerin Allah'tan (cc) alıp din adına tebliğ ettiği kesinlik kazanan hususlara inanması ve onları tasdik etmesidir.

- İman eden kişiye mümin denir.
- Allah'a (cc) ve Resulü'ne iman ve itaat etmek, namazı dosdoğru kılmak, zekât vermek, iyiliği emredip kötülükten alıkoymak müminlerin Kur'an'da yer alan bazı özelliklerindendir.

“Müminler ancak o kimselerdir ki Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. Onun ayetleri kendilerine okunduğu zaman (bu) onların imanlarını artırır. Onlar sadece Rablerine tevekkül ederler.”

(Enfal 8/2)

- Bir kişi iman edilecek hususların hepsini kalben tasdik ederse mümin olur.
- Kalp ile tasdik imanın geçerli olması için yeterlidir.
- Ancak kişinin mümin olarak bilinmesi ve buna göre muamele görmesi için imanını söz ile de ikrar etmesi gerekir.

- İman ile amel arasında güçlü bir ilişki vardır.
- İman eden kişi onun gereği olan amelleri yapmakla da mükellef olur.
- İmanı kişiyi salih ameller yapmaya sevk ederken bu ameller de onun imanının ve Allah (cc) ile bağının kuvvetlenmesini sağlar.

“İman edip salih ameller işleyenlere gelince onlara içinden ırmaklar akan cennetler vardır. İşte büyük kurtuluş budur.”

(Buruc 85/11)

İman, gerçekleşme şekline göre taklidî ve tahkikî olmak üzere ikiye ayrılır.

Taklidî İman

Kişinin doğup büyüdüğü çevrenin inanç ve değerlerini benimseyip taklit etmesi yoluyla oluşan imandır.

Tahkikî İman

Kişinin delilleri araştırma ve kavramasına dayanan imandır.

2.2. İslam'da İman Esasları

- Sizce İslam inanç esaslarının birbiri ile bağlantısı nedir?

- İslam inanç esasları Kur'an'ın temel konularındandır.
- Bu esasların neler olduğu ayet ve hadislerle bildirilir.
- İslam iman esaslarının temeli tevhit ilkesidir.

- İnsanın özgür iradesiyle bu esaslara iman etmesi gerekir.
- Bu esaslar insanın fıtratına uygundur.
- İman esasları sade ve anlaşılır mahiyettedir.

- İman esasları zamana, topluma göre değişmez.
- İman esasları bir bütündür, tamamına inanmak gerekir.

Allah'a İman

- İslam inanç esaslarının temeli, yegâne güç ve kudret sahibi Allah'a (cc) iman etmektir.
- Akıl sahibi her insan Allah'a (cc) iman etmekle sorumludur.

Tevhit

Allah'ı (cc) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birlemek, O'nun tek ve eşsiz olduğuna inanmak, yalnız O'na ibadet etmek ve şirk koşmamak tevhittir.

- Tevhit inancı kelimeitevhit ile ifade edilir.
- Tevhidin zıddı olan ve başka varlıkları Allah'a (cc) denk görmek anlamına gelen şirk bağışlanmayacak günahlardandır.

- Tevhit inancı Allah'ı (cc); zatı, sıfatları ve isimleri ile tanıyıp onlara inanmayı gerektirir.
- Mümin, Allah'a (cc) inanmakla O'nun zatında bulunan sıfatlara da inanmış olur.
- Aynı zamanda Allah'ı (cc) tüm noksanlıklardan tenzih eder.

- Allah'ın (cc) isim ve sıfatları Kur'an'ın farklı ayetlerinde zikredilmiştir.

“De ki: O, Allah birdir. Allah Samed'dir (Her şey O'na muhtaçtır, O, hiçbir şeye muhtaç değildir.). O, doğurmamış ve doğmamıştır. O'nun hiçbir dengi yoktur.”

(İhlas 112/1-4)

Meleklerle İman

- Meleklerle iman ayetlerde zikredilen iman esaslarından biridir.
- Allah (cc), vahyini peygamberlerine melek aracılığıyla iletmiştir.

Melek

Melek, Allah'ın (cc) emirlerini yerine getiren ve duyularla algılanamayan nurani varlıklara verilen addır.

Meleklerin

- nurdan yaratıldıkları,
 - Allah'a (cc) isyan etmeyip O'na itaat ve ibadetle meşgul oldukları,
 - gaybı bilmedikleri,
 - insani bir takım özelliklere sahip olmadıkları,
 - mahiyetlerini sadece Allah'ın (cc) bildiği kanatlara sahip oldukları
- ayet ve hadislerle bildirilmiştir.

“Göklerde ve yerde olanlar hep O’na aittir. O’nun huzurunda bulunanlar, O’na ibadet etme hususunda ne büyüklenirler ne de yorulurlar. Onlar, bıkip usanmaksızın gece gündüz Allah’ı tespih ederler.”

(Enbiya 21/19-20)

Kitaplara İman

Kitaplara iman, Yüce Allah'ın peygamberlerine gönderdiği vahye ve bu vahyin Kur'an'la sona erdiğine inanmayı gerektirir.

Kutsal Kitaplar

Kutsal kitaplar, Yüce Allah'ın insanların dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamak, onlara hak yolu gösterip emir ve yasaklarını bildirmek için peygamberlerine vahyettiklerini içeren kitaplardır.

- Allah (cc), kelam sıfatının bir tezahürü olarak insanlara hak yolu göstermek için ilahi kitapları peygamberlerine göndermiştir.

“İnsanlar bir tek ümmetti. Sonra Allah, müjdeleyici ve uyarıcı olarak peygamberleri gönderdi. İnsanlar arasında anlaşmazlığa düştükleri hususlarda hüküm vermeleri için onlarla beraber hak yolu gösteren kitapları da gönderdi...”

(Bakara 2/213)

- Küçük hacimdeki ilahi kitaplar suhuf, büyük hacimliler ise kitap olarak adlandırılır.
- İlahi kitaplar Tevrat, Zebur, İncil ve indirildiği hâliyle günümüze ulaşan Kur'an-ı Kerim'dir.

Dört Büyük Kitap ve Gönderildikleri Peygamberler

Tevrat
Hz. Musa

Zebur
Hz. Davud

İncil
Hz. İsa

**Kur'an-ı
Kerim**
Hz.
Muhammed
(sav)

Peygamberlere İman

Yüce Allah'ın emir ve yasaklarını bildirmek için görevlendirdiği elçilerine inanmak iman esaslarından biridir.

Peygamber

Allah (cc) tarafından görevlendirilen, kendisine bildirilen vahyi insanlara tebliğ etmek suretiyle elçilik yapan seçkin kişiye peygamber denir.

- Kur'an'da peygamberler için kullanılan nebi, haber veren; resul ve mürsel ise gönderilmiş kişi anlamına gelir.
- Peygamberlik görevi nübüvvet ve risalet kavramları ile ifade edilir.
- Peygamberlere iman, onlara gönderilen ilahi vahyi içeren kitaplara iman etmek anlamına da gelir.

- Yüce Allah peygamberlerini, güzel ahlaklarıyla tanınan, O'nun elçisi olma sorumluluğunu en iyi şekilde yerine getirecek insanlar arasından seçmiştir.
- Peygamberler dünya hayatında insanlara rehberlik ederler.

Peygamberlerin Ortak Özellikleri

Sıdk

Doğru ve dürüst olmalarıdır.

Emanet

Güvenilir olmalarıdır.

Fetanet

Akıllı, zeki ve ince kavrayış sahibi olmalarıdır.

İsmet

Günah işlemekten, kötü işler yapmaktan korunmuş olmalarıdır.

Tebliğ

Allah'tan (cc) aldıkları vahyi insanlara eksiksiz bir şekilde ulaştırmalarıdır.

- Peygamberler ilahi vahyi insanlara tebliğ etmek yanında açıklamak ve yaşayarak örnek olmakla da görevlidir.
- Ayetlerde peygamberlerin davetçi, müjdeleyici, uyarıcı, sakındırıcı olarak gönderildiği de bildirilir.

- İnsanlık tarihiyle başlayan nübüvvet Hz. Muhammed'le (sav) sona ermiştir.
- Hz. Muhammed'e (sav) vahyedilen ilahi kitabın hükmü kıyamete kadar devam edecektir.

“... O, Allah'ın elçisidir ve peygamberlerin sonuncusudur. Allah her şeyi bilmektedir.”

(Ahzab 33/40)

Ahirete İman

İslam inanç esaslarından biri olan ahirete iman ayetlerde sıklıkla Allah'a (cc) imanla birlikte zikredilmektedir.

Ahret

Dünya hayatından sonra başlayıp ebedî olarak devam edecek hayata ahiret denir.

- Kur'an'da ahiret için ödül ve ceza günü, kavuşma günü, toplanma günü, ebedî kalınacak yurt gibi pek çok farklı isim kullanılır.
- İslam inancına göre insanlar için dünya hayatı geçicidir ve asıl hayat ahiret hayatıdır.
- Bu sebeple geçici olan hayat için ebedî hayatını heba etmemesi insana emredilir.

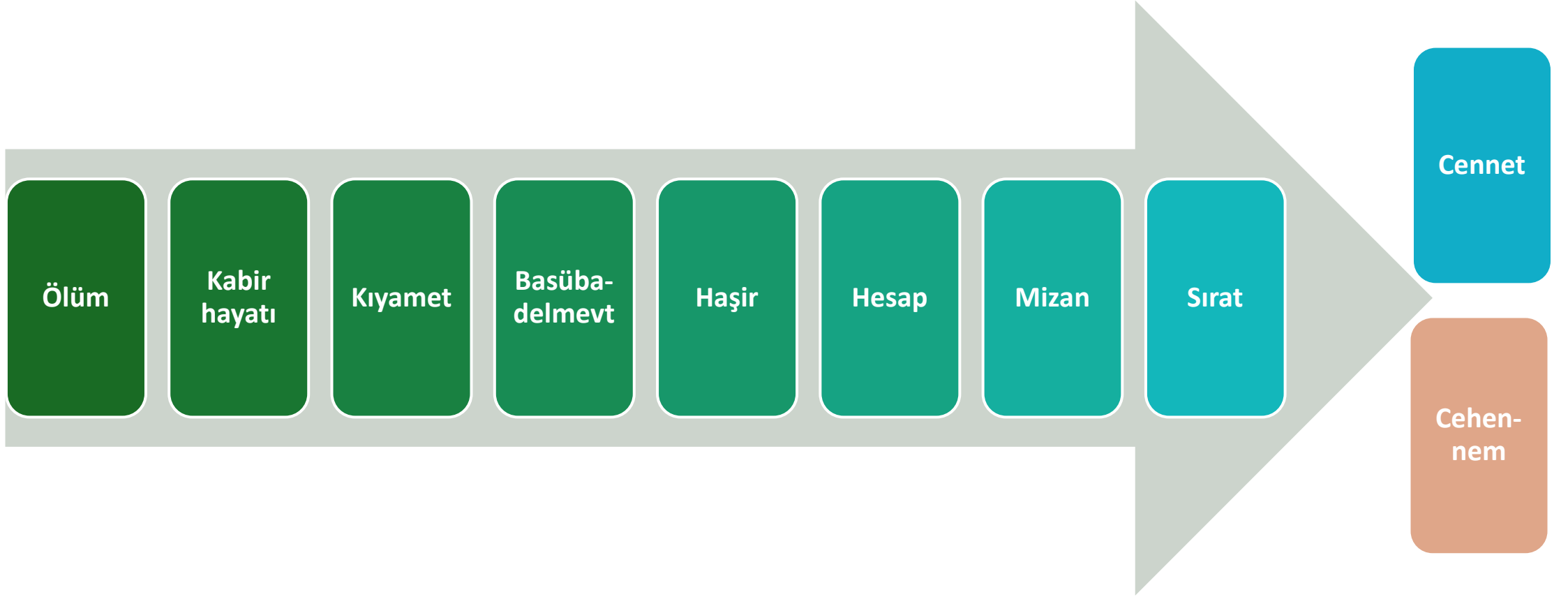
“... Şüphesiz bu dünya hayatı ancak (geçici) bir yararlanmadır. Ahiret ise ebedî olarak kalınacak yerdir.”

(Mümin 40/39)

- Ahirete iman kişinin sorumlu bir varlık olarak amellerinden hesaba çekileceğini bilerek yaşamasını gerekli kılar.
- İnsan için fani olan dünya hayatını anlamlı kılan, ebedî ahiret mükâfatını kazanma gayretidir.

- İnsanın varlıklar âlemini anlama ve anlamlandırma çabası ahiretin gerekliliğini de idrak etmesini sağlar.
- Yaratılışın bir amacının olduğunu kavrayan kişi, insan hayatının ölümle nihayete erecek bir süreç olmadığını da fark eder.
- İnsanın yaratılıştan sahip olduğu adalet, hakkaniyet ve sonsuzluk duyguları da ebedî bir hayatın, ceza ve mükâfatın gerekliliğini anlamasını kolaylaştırır.

Ahiret Hayatının Aşamaları

Kadere İman

Kader

Allah'ın (cc) yarattıklarını istediği biçimde var etmesi, meydana gelecek bütün olayları ezelî ilmiyle bilmesi ve takdir etmesine kader denir.

Kaza

Olayların Allah'ın (cc) bilgi ve takdiri doğrultusunda vakti gelince gerçekleşmesine kaza denir.

- Kader ve kaza Allah'ın (cc) ilim, irade, kudret ve tekvin sıfatlarıyla ilgilidir.
- Allah'a (cc) ve O'nun sıfatlarına iman eden kimse kader ve kazaya da iman etmiş olur.

- Yüce Allah âlemi bir düzen içinde yaratmıştır ve insan da bu düzenin bir parçasıdır.
- İnsan diğer varlıklardan farklı olarak tercihlerde bulunur ve bunların sorumluluğunu taşır.
- Kader inancı kişinin hem Allah'ın (cc) irade ve kudretini kabul etmesini hem de kendi iradesiyle doğru tercihlerde bulunmasını gerekli kılar.

2.3. İmanın Bireye ve Topluma Kazandırdıkları

- Bir müminin sahip olması gereken özellikler sizce neler olabilir?

- İman, insanın ahlaki erdemlere ulaşmasını sağlar.
- İmanın gereği olarak mümin, dünya ve ahiret mutluluğuna ulaşmak için çaba gösterir.
- İyi bir kul olma çabası, iyi bir insan olmayı gerektirir.

- İman, insanın ahlakını güzelleştirir.
- İyilik, doğruluk, adalet ve merhamet gibi davranışların kişide süreklilik kazanmasını sağlar.

“Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlak bakımından en güzel olanıdır.”

(Ebu Davud, “Sünnet”, 15)

- İman kişiyi güzel davranışlara yönlendirdiği gibi ona sabır, cesaret, tevekkül gibi hasletler de kazandırır.
- Dünya hayatının geçiciliğini bilmesi, insana zorluk ve sıkıntılarla mücadele etme gücü verir. Kişi tüm sıkıntıların geçeceğini ve sabrının mükâfatını alacağını bilerek hareket eder.

- Kişinin iman ettiği Rabbini anması, O'na tevekkül etmesi ve sığınması huzura kavuşmasını sağlar.

“Onlar, inananlar ve kalpleri Allah'ı anmakla huzura kavuşanlardır. Biliniz ki kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur.”

(Rad 13/28)

- Ahlaki değerlere sahip bireyler toplumsal ilişkilerinde de bu değerlere uygun davranırlar.
- Toplumu oluşturan kişilerin ortak değerlere sahip olması, toplumda birlik ve düzenin sağlanmasına kaynaklık eder.
- Toplumda birlik ve düzenin hâkim olması, iyilik ve güzelliklerin yaygınlaşıp kötülüklerin azalmasını sağlar.

- Allah'a (cc) imanın belirtilerinden biri de kişinin sahip olduğu nimet ve imkânları ihtiyaç sahipleriyle paylaşmasıdır.
- İmanı kişiyi cömert ve merhametli kılar. Bu da toplumsal yardımlaşma ve dayanışmaya kaynaklık eder.
- İnsanların güven ve huzuru, iyilik, merhamet ve yardımlaşmanın toplumdaki varlığına bağlıdır.

“Allah’a ibadet edin ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaş, yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin. Şüphesiz, Allah kibirlenen ve övünen kimseleri sevmez.”

(Nisa 4/36)

2.4. Kur'an'dan Mesajlar

- Bir insanı iyi olarak tanımlamanız için hangi ahlaki davranışlara sahip olması gerekir?

Bakara Suresi

- Bakara suresi Medine Dönemi'nde indirilmiştir.
- Kur'an'ın en uzun suresi olup 286 ayettir.
- Sure, adını 67-73. ayetlerde geçen sığır ve inek anlamına gelen bakara kelimesinden alır.

- Surede başta iman esasları olmak üzere insanın yaratılışı, kıblenin değişmesi, borçların kaydedilmesi, namaz, oruç, hac, sadaka, boşanma, nesep, nafaka gibi pek çok konuya yer verilmiştir.
- Sure, İslam hukukunun ana konularıyla ilgili pek çok hüküm içermektedir.

Bakara Suresinin 177. Ayeti

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz değildir. Asıl iyilik o kimsenin yaptığıdır ki; Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitaplara, peygamberlere inanır. (Allah'ın rızasını gözeterek) yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, isteyenlere ve kölelere sevdiği maldan harcar, namaz kılar, zekât verir. Antlaşma yaptığı zaman sözlerini tutar; sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabreder. İşte doğru olanlar, bu vasıfları taşıyanlardır. Müttakiler ancak onlardır!

- Ayette geçen birr kelimesi iyilik ve erdemlilik anlamına gelir.
- Birr, ahlaki erdemlerin hepsini ihtiva eden bir kelimedir.
- Ayette birr kapsamında değerlendirilen hususlar; iman, ibadet, sosyal ahlak ve bireysel ahlak olmak üzere dört bölümde ifade edilmiştir.
- Ayette dürüst ve takva sahibi kişilerin insanı gerçek iyiliğe götürecek hasletleri kazanmış oldukları belirtilir.

Bakara Suresinin 177. Ayetinde Verilen Mesajlar

- İnsan, Allah'a (cc) ve diğer iman esaslarına inanmalıdır.
- Allah'ın (cc) rızasını kazanmayı amaçlayarak yakınlarla ve ihtiyaç sahiplerine infakta bulunulmalıdır.
- Kişi, Allah'ın (cc) rızasını gözeterek namaz kılmalı ve zekat vermelidir.

- Verilen sözde durulmalıdır.
- Hastalık zorluk ve sıkıntı anlarında sabredilmelidir.
- İyilik, doğruluk ve takva birbirini tamamlayan erdemlerdir.

NELER ÖĞRENDİK?

- İman ve imanın mahiyetiyle ilgili konuları
- Ayet ve hadisler bağlamında İslam'ın iman esaslarını
- İmanın bireye ve topluma kazandırdıklarını
- Bakara suresinin 177. ayetindeki mesajları